

Predmet: Gnjlanska grupa/Fazli Ajdari i dr.

Apelacioni sud u Beogradu – Odeljenje za ratne zločine

Broj predmeta: KŽ 1 Po2 br. 2/13

Sudsko veće: sudija Sonja Manojlović (predsednica veća), sudije mr. Sretko Janković, Omer Hadžiomerović, Vučko Mirčić i Miodrag Majić (članovi veća)

Tužilaštvo za ratne zločine: zamenik tužioca Miodrag Vitorović

Sednica veća 13.05.2013.

Izveštaj: Marina Kljaić, posmatrač FHP

Sudija-izvestilac izložio je ukratko sadržaj presude¹ i dokaze na kojima je prvostepeni sud zasnovao svoju odluku. U odnosu na osuđujući deo presude, kojim je 11 optuženih oglašeno krivim zbog krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva, prvostepeni sud je nesporno utvrdio da su optuženi, kao pripadnici OVK, u Gnjlanu/Gjilan, u periodu od 17. do 23. juna 1999. godine oštećene C1 i C2 telesno povređivali, mučili i silovali. Ovakva odluka suda zasnovana je na iskazima oštećenih datim tokom glavnog pretresa koji su jasni, logični i međusobno se dopunjuju. Njihove iskaze potvrđuje i svedočenje brata oštećene C1, medicinska dokumentacija i neuropsihijatrijsko veštačenje. Oštećene su, takođe, prepoznale pojedine optužene kao izvršioce dela. Prilikom odmeravanja kazni sud je cenio težinu posledica koje su nastupile, kao i upornost i brutalnost koju su optuženi ispoljili prilikom izvršenja dela. Prvostepeni sud takođe smatra da je u vreme izvršenja ovog dela postojao oružani sukob, jer je isti na području Kosova i Metohije trajao do 20. juna 1999. godine, odnosno sve do konačnog povlačenja pripadnika oružanih snaga SRJ i policije R Srbije. U odnosu na ostalih 20 tačaka optužbe, svih 17 optuženih je oslobođeno iz razloga što su se radnje izvršenja koje im se stavljaju na teret dogodile nakon 20. juna 1999. godine, odnosno u periodu kada nije postojao oružani sukob, što je objektivni uslov za inkriminaciju sa jedne strane, dok sa druge strane nema ni dokaza da su optuženi preduzeli te radnje. Zamenik tužioca za ratne zločine izjavio je da ostaje u svemu pri žalbi koju je izjavilo Tužilaštvo za ratne zločine. Smatra da je oslobađajući deo presude donet na osnovu neprihvatanja iskaza svedoka-saradnika „Božura 50“ i pogrešnog tumačenja pojma oružanog sukoba. Oružani sukob na prostoru Kosova i Metohije bio je međunarodnog i unutrašnjeg karaktera. Oružani sukob međunarodnog karaktera prestao je 20. juna 1999. godine, a unutrašnji je trajao znatno duže, do kraja 1999. godine, odnosno sve dok nije izvršena demilitarizacija OVK, što potvrđuje i činjenica da su se zločini dešavali i nakon 20. juna 1999. godine. Stoga je prvostepeni sud u ovakvoj situaciji, postojanje oružanog sukoba

¹ Viši sud u Beogradu – Odeljenje za ratne zločine, osudilo je dana 19. septembra 2012. godine Sameta Hajdarija na 15 godina zatvora, Ahmeta i Nazifa Hasanija na po 13 godina, Agusha Memishija, Burima Fazliju i Selimona Sadiku na po 12 godina, Fatona Hajdarija na 10 godina, Kambera Sahitija, Ferata Hajdarija i Sadika Alijua na po 8 godina i Shefqeta Musliu na 5 godina zatvora. Kazne su im izrečene zbog izvršenja krivičnog dela ratni zločin protiv civilnog stanovništva, koji su počinili u Gnjlanu/Gjilan od 17. do 23. juna 1999. godine na štetu oštećenih C1 i C2, dok su oslobođeni optužbe po ostalih 20 tačaka optužnice. Optuženi Ajdari Fazliu, Aliji Rexhep, Shaqir Shaqiri, Idriz Aliji, Nuhi Shemsiju i Ramadan Halili oslobođeni su po svim tačkama optužnice. Protiv ove presude žalbe su, iz svih žalbenih razloga, izjavili branioci optuženih koji su oglašeni krivim i TRZ, u odnosu na oslobađajući deo presude.

trebao tumačiti na jedan sveobuhvatniji način, u duhu međunarodnog prava, čije norme su i uspostavljene da bi se zaštitilo civilno stanovništvo. Način na koji je sud protumačio te norme, ostavlja veliki broj civilnih žrtava bez ikakve zaštite, što ni u kom slučaju nije bio cilj tog prava. Zamenik tužioca za ratne zločine smatra da je prvostepeni sud pogrešno ocenio iskaz svedoka-saradnika „Božura 50“ kao neprihvatljiv. Sud nije poverovao svedoku-saradniku da je bio pripadnik OVK pozivajući se na izveštaj BIA, koja tada nije bila na terenu i nije mogla da ima tačne podatke. Svedok je vrlo detaljno opisivao proceduru mučenja u internatu u Gnjilanu/Gjilan, navodeći da su svi prisutni pripadnici OVK morali u tome da učestvuju, jer je naredba bila da se Srbi ubijaju i da se tela ubijenih sklanjaju. Svedok-saradnik je u foto-albumu čak pokazao i fotografije žrtava Stojanče i Zorice Mladenović, jer je on bio zadužen da ih dovede u internat. Opisuje da su tela bila raskomadana i odneta u kontejner, a ovaj deo njegovog iskaza potvrđuje pronalazak delova tela žrtava. I veštak medicinske struke potvrđuje njegov iskaz, jer navodi da su prelomi na kostima žrtava mogli nastati od oruđa koje je svedok opisivao kao oruđa kojim su u internatu ljudi mučeni. Zamenik tužioca za ratne zločine ukazuje da sud nije poklonio veru tvrdnji ovog svedoka da je bio u internatu, a oštećena C2 ga je prepoznala. Smatra da je sud trebao da pokloni više pažnje oceni iskaza ovog svedoka, posebno imajući u vidu zastrašivanje svedoka, jer se na ovaj način šalje loša poruka svim potencijalnim svedocima-saradnicima, koji svedočeci rizikuju svoje živote i živote članova svojih porodica, a sud njihove iskaze ne prihvata. Takođe ukazuje na nedosledan stav suda prilikom ocene vremena u kojem je postojao oružani sukob. Tako sud smatra da se zatvaranje i mučenje oštećenih C1 i C2, koje se dešavalo u periodu od 17. do 23. juna 1999. godine, dešavalo u vreme postojanja oružanog sukoba, dok u isto vreme optužene oslobađa od optužbe za mučenje svedoka A5 koje se dogodilo 16. juna 1999. godine. Iz svih iznetih razloga, on predlaže da se svedok-saradnik „Božur 50“ neposredno ispita i da se pobijena presuda preinači na način da se svi optuženi oglase krivim za sve radnje izvršenja, kako je to u preciziranoj optužnici i navedeno, i da im se shodno tome izreknu kazne zatvora u primerenom trajanju.